**NORAKSTS**
Lieta Nr.A42665507
AA43-1828-09/7

# SPRIEDUMS
## Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2009.gada 8.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Ļ.Kušnire,
tiesneši L.Slica un M.Vīgants

piedaloties atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvjiem *P.P.* un *A.R.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz Rīgas Augļkopības kooperatīvās sabiedrības „*/Nosaukums/*" pieteikuma par Rīgas domes 2007.gada 23.oktobra lēmuma Nr.3016 „Par atteikumu nodot privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*)" atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Rīgas Augļkopības kooperatīvās sabiedrības „*/Nosaukums/*" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.janvāra spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 31.augustā Rīgas Augļkopības kooperatīvā sabiedrība „*/Nosaukums/*" iesniedza Rīgas pilsētas pašvaldībai iesniegumu „Par augļkopības kooperatīvās sabiedrības „*/Nosaukums/*" biedru tiesībām", kurā cita starpā ierosināja zemesgabala */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) (turpmāk – Zemesgabals), privatizāciju.

Ar Rīgas domes 2007.gada 23.oktobra lēmumu Nr.3016 (protokola Nr.82, 36.§) „Par atteikumu nodot privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*)" (turpmāk – Lēmums) noraidīts iesniegtais Zemesgabala privatizācijas ierosinājums un atteikts Zemesgabalu nodot privatizācijai. Lēmums pamatots ar likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas izpildes nodrošināšanu.

[2] 2007.gada 11.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Rīgas Augļkopības kooperatīvā sabiedrība „*/Nosaukums/*" (turpmāk – pieteicēja) pieteikums, kurā lūgts:

1) izvērtēt Rīgas domes faktisko rīcību, pieņemot lēmumus attiecībā uz pieteicējas tiesiskajām interesēm;

2) izvērtēt Rīgas domes faktisko rīcību, ierakstot Zemesgabalu zemesgrāmatā uz Rīgas pilsētas pašvaldības vārda ar nosacījumu, ka tas izmantojams maiņai, pastāvot pieteicējas prasībai;

3) atcelt Lēmumu;

4) tiesai pēc savas iniciatīvās rast iespēju izskatīt, vai uzdot Rīgas domei izskatīt Rīgas pilsētas zemes komisijas 1999.gada 4.februāra lēmumu (sēdes protokols Nr.6) pēc būtības.

Pieteicēja norāda, ka Lēmums ir nepamatots un prettiesisks šādu apsvērumu dēļ.

[2.1] Pārējie kooperatīvi Dārziņu rajonā privatizāciju jau ir veikuši. Vienīgi pieteicēja ir paturēta kā sala starp privatizētām zemēm, apzināti turēta mazdārziņa statusā un līdz ar to pieļauta nevienlīdzīga attieksme pretstatā ar citiem Dārziņu kooperatīviem.

[2.2] Rīgas pilsētas Maskavas rajona Tautas deputātu padomes 1983.gada 28.augustā reģistrētajos pieteicējas statūtu 8.punktā ir noteiktas apbūves tiesības, būvējot māju 25m$^2$ platībā un terasi vai verandu līdz 10m$^2$ platībā. Rīgas dome gan šos statūtus un tajās minētās tiesības atzīst, tomēr atsaucas uz jau uz vēlāk izdotiem Latvijas PSR Rīgas pilsētas Tautu deputātu padomes Izpildkomitejas lēmumiem, kas ir organizatoriska rakstura, nevis statusu piešķiroši vai mainoši.

Rīgas dome nav spējusi uzrādīt atbilstošus dokumentus, kas liecinātu, ka juridiski ir grozīti vai atcelti 1983.gada 28.augustā apstiprinātie statūti. Tādējādi tie faktiski darbojās līdz 1995.gada 10.maijam, kad pieteicējas statūti tika pārreģistrēti Uzņēmumu reģistrā.

Tādējādi Rīgas domei, pieņemot Lēmumu, bija jāņem vērā pieteicējas biedru uzceltās ēkas, kas tika celtas uz toreiz spēkā esošiem lēmumiem un tiesībām (statūtiem), nevis vēlāk izdotiem lēmumu ierobežojumiem.

[2.3] Nepareizs ir Rīgas domes apgalvojums, ka zemesgabals nav apbūvēts, jo Rīgas domes amatpersonas apsekoja pieteicējas teritoriju, kā arī iesniegumiem bijuši pievienoti apbūves fotoattēli, tādējādi pieteicēja uzskata, ka Rīgas dome apzināti izvairās atzīt uzcelto ēku leģitimitāti.

[2.4] Zemesgabals atrodas vēsturiskajā dārziņu rajonā ar apbūves tiesībām, tādēļ jau astoņdesmito gadu vidū, pamatojoties uz 1983.gada 28.augustā reģistrēto statūtu 8.punktā noteiktām tiesībām, veikta zemesgabala apbūve. Arī saskaņā ar jauno Rīgas teritorijas plānojumu 2006.-2018.gadam, kas apstiprināts ar Rīgas domes 2005.gada 20.decembra lēmumu Nr.749, zemesgabals atrodas savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijā.

[2.5] Rīgas dome rēķinos par nekustamā īpašuma nodokli norādījusi Zemesgabala izmantošanas mērķi – vienģimenes, divģimeņu dzīvojamo māju apbūve, tādējādi faktiski pieteicēja par zemesgabalu ir maksājusi kā par apbūvētu zemesgabalu, kas arī atbilst faktiskajai situācijai.

[2.6] Lēmums ir klajā pretrunā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 4.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajiem administratīvā procesa principiem. Rīgas dome, izdodot Lēmumu, ir pārkāpusi privātpersonu tiesību ievērošanas principu, vienlīdzības principu, tiesiskuma principu, tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, patvaļas aizlieguma principu, tiesiskās paļāvības principu, kā arī samērīguma principu.

[2.7] Pieteicēja uzskata, ka, pieņemot Lēmumu, saskaņā ar APL 66.pantu Rīgas dome nav izvērtējusi tā lietderību. Nav ievērots minētā panta pirmās daļas l., 2., un 3.punkts. Rīgas dome ir ierobežojusi arī pieteicējas biedru cilvēktiesības, jo divām ģimenēm tur uzceltās ēkas ir vienīgā un pastāvīgā dzīvesvieta, tādējādi saskaņā ar APL 66.panta pirmās daļas 2.punktu šāds lēmums nav samērīgs.

[3] Ar 2007.gada 29.novembra lēmumu Administratīvās rajona tiesas tiesnese nolēma pieņemt pieteicēja pieteikumu daļā un ierosināt administratīvo lietu par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta aizdošanu.

[4] Rīgas dome lietā sniegusi rakstveida paskaidrojumu, kurā neatzīst prasījumu un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

[4.1] Starp Rīgas domi un pieteicēju par uz Zemesgabala esošo sakņu dārziņu lietošanu pēdējais zemes pagaidu nomas līgums noslēgts 2004.gada 12.martā, nosakot nomas līguma termiņu – līdz Zemesgabala nodošanai likumīgajiem īpašniekiem vai ieskaitīšanai līdzvērtīgo zemju kompensācijas fondā, bet ne ilgāk kā līdz 2004.gada 31.decembrim.

Pieteicēja par zemes nomas līguma nepagarināšanu un par pienākumu atbrīvot no izmantošanai derīgām lietām sakņu dārzu vajadzībām iepriekš iznomāto Zemesgabalu līdz 2005.gada 1.jūlijam tika brīdināta ar Rīgas Latgales priekšpilsētas izpilddirekcijas 2005.gada 7.aprīļa vēstuli Nr.4.3/ILP-05-729ap.

Atbilstoši nomas līguma 3.6. un 4.3.punktā uzņemtajām saistībām un Civillikuma 1039.pantā noteiktajām īpašnieka tiesībām aizliegt visiem citiem ietekmēt viņa lietu, kā arī to lietot vai izmantot, izbeidzoties nomas līguma termiņam, pieteicējas tiesisks pienākums bija atbrīvot iepriekš nomāto Zemesgabalu no izmantošanai derīgām lietām, tai skaitā arī būvēm, ne vēlāk kā līdz 2005.gada 1.jūlijam. Ņemot vērā, ka pieteicēja prettiesiski nav atbrīvojusi privatizācijai ierosināto Zemesgabalu no būvēm, prettiesiska rīcība nevar radīt personai jaunas tiesības, šis Zemesgabals tiesiski nevar tikt uzskatīts par apbūvētu.

[4.2] Pieteicējai nav likumā noteiktu subjektīvu tiesību prasīt prioritārā kārtībā iegūt īpašumā pašvaldībai piederošo zemesgabalu. Jebkurš privatizācijas subjekts, kuram varētu būt interese par neapbūvēta zemesgabala

privatizāciju, atbilstoši APL 27.panta pirmajai daļai uzskatāms par Rīgas domes 2007.gada 23.oktobra lēmuma Nr.3016 adresātu.

[4.3] Ir noraidāms pieteicējas prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo administratīvās tiesas uzdevums ir kontrolēt iestādes izdotā administratīvā akta tiesiskumu. APL 253.panta trešajā daļā tiesai noteiktas tiesības likumā paredzētajos gadījumos grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.janvāra spriedumu nolemts noraidīt pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[5.1] Tiesa, izvērtējusi likuma „Par valsts un pašvaldības īpašuma objektu privatizāciju" (turpmāk – Privatizācijas likums) 31.panta pirmo, otro un trešo daļu, 1.panta pirmās daļas 2.punktu, Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 4.panta pirmo daļu, 3.panta pirmo daļu, 5.panta pirmo daļu, konstatējusi, ka konkrētajā gadījumā pieteicējs likumā noteiktajā termiņā ir iesniedzis Zemesgabala privatizācijas ierosinājumu un par šo apstākli strīds nepastāv.

Tādējādi tiesas ieskatā iepriekš norādītas tiesību normas paredz, ka fiziskām un juridiskām personām ir tiesības ierosināt jebkura tāda pašvaldības īpašuma objekta privatizāciju, uz kuru attiecināmi šie likumi. Taču likums neparedz, ka ikvienas personas privatizācijas ierosinājums ir pašvaldībai jāakceptē un jāpieņem lēmums par pašvaldības īpašuma nodošanu privatizācijai. Pašvaldībai ir tiesības un arī noteikts pienākums izvērtēt katra konkrētā piedāvājuma lietderību un attiecīgos gadījumos pieņemt motivētus atteikumus nodot pašvaldības īpašumus privatizācijai.

Tiesa konstatējusi, ka Lēmums pieņemts pamatojoties uz Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.pantu.

[5.2] Saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta otro un trešo daļu tiesas ieskatā izriet, ka pašvaldībai, pieņemot lēmumu par pašvaldības īpašuma objekta privatizāciju, ir jāizvērtē, vai konkrētais īpašuma objekts ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai, vai pašvaldības komercdarbības veikšanai saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu. Tādejādi likumdevējs pašvaldībai ir piešķīris rīcības brīvību, lai tā izlemtu jautājumu par sava īpašuma objekta nodošanu privatizācijai. Tomēr šī rīcības brīvība ir ierobežota ar privatizācijas mērķi, valsts pārvaldes funkcijām un valsts pārvaldes darbības iespējām komercdarbības jomā.

[5.3] Rīgas dome atteikusi nodot privatizācijai Zemesgabalu. Lēmums motivēts ar to, ka Zemesgabals ir nepieciešams, lai nodrošinātu pašvaldībai likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktās autonomās funkcijas izpildi.

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" 7.panta otro daļu pašvaldības ekskluzīvā kompetencē ir izvēlēties veidu, kādā šo funkciju īstenošana tiks realizēta.

Kā izriet no Lēmuma konstatējošās daļas, Zemesgabals atrodas savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijā, līdz ar to tas pats par sevi nevar būt izmantojams likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktās pašvaldības autonomās funkcijas izpildes nodrošināšanai. Zemesgabalu ar iepriekš pieņemto 2005.gada 1.marta lēmumu Nr.4023 paredzēts apmainīt pret citai personai piederošu zemesgabalu */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*) (turpmāk – zemesgabals */adrese/*), kurā pēc zemesgrāmatā norādītajam ziņām atrodas tauvas josla gar Daugavas upi (sk. http://www.zemesgrāmata.lv), bet Rīgas dome apliecinājusi, ka minētais zemesgabals pēc faktiskā vides stāvokļa ir uzskatāms par dabas parku un tam ir piešķirams parka statuss.

Pašvaldības tiesības apmainīt pašvaldības īpašumā esošo zemesgabalu pret citu, kas nepieciešams pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai, paredzētas Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma 38.panta pirmajā daļā. Tiesa secinājusi, ka, apmainot Zemesgabalu pret citu nekustamo īpašumu, pašvaldībai ir iespējams realizēt to autonomo pašvaldības funkciju, kuru nodomājusi pildīt Rīgas dome, un minēto procesu regulējošās normas iekļautas ārējos normatīvajos aktos – Pabeigšanas likumā un Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā. Tiesai nav tiesību iejaukties pašvaldībai piešķirtajā rīcības brīvībā, tas būtu vērtējams kā varas dalīšanas principa pārkāpums. Atbilstoši judikatūrā nostiprinātajām atziņām, tiesa var izvērtēt tikai tās kļūdas, kas ir pieļautas, iestādei izmantojot tai piešķirto rīcības brīvību.

[5.4] Tiesa uzskatījusi, ka Rīgas dome, pieņemot Lēmumu, savu rīcības brīvību ir izmantojis piemērojamās normas robežās. Zemesgabala */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*), kuru nolemts mainīt pret Zemesgabalu, fiziskās īpašības atbilst tam mērķim, kuram to nodomājusi izmantot pašvaldība, turklāt, šis mērķis ir vērsts uz sabiedrības interešu apmierināšanu, kas ir pietiekams pamats, lai ierobežotu pieteicēja interesi privatizēt Zemesgabalu. Bez tam tiesa atzīst, ka likums paredz tādas pašvaldības autonomās funkcijas, uz kurām atsaucies atbildētājs un nav pamata apšaubīt, ka šādu funkciju pašvaldībai nav.

[5.5] Tiesa konstatējusi, ka lietā nav dokumenta, kas apstiprinātu ziņas, ka uz Zemesgabala atrodas būves, šādas ziņas nav atrodamas arī zemesgrāmatā.

Tiesa konstatējusi, ka pieteicēja Būvniecības likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā nav iesniegusi tiesā nevienu pierādījumu, ka Rīgas pilsētas pašvaldība, kas uzskatāma par Zemesgabala īpašnieku, būtu piekritusi Zemesgabala apbūvei, kā arī nav iesniegts pašvaldības akceptēts būvprojekts Zemesgabala apbūvei.

Pieteicēja izskatāmajā lietā nav iesniegusi pierādījumus tam, ka Zemesgabals būtu uzskatāms par apbūvētu, bet iesniegusi fotofiksācijas materiālu par Zemesgabala faktisko situāciju, atzīstot, ka materiālā fiksētajiem objektiem nav legāli uzceltu būvobjektu statuss.

Tiesa secinājusi, ka fotomateriālā fiksētos objektus tiesa nav tiesīga atzīt par būvēm, bet legalizācijas procesu pieteicējai ir tiesības ierosināt atsevišķi, jo Lēmums pieņemts, izvērtējot vienīgi pieteicējas privatizācijas ierosinājumu, nevis būvobjektu legalizācijas procesu, līdz ar to šīs jautājums risināms atsevišķā administratīvajā procesā.

Savukārt uz pieteicējas iebildumu, ka Lēmums ir pretrunā ar APL 4.pantā nostiprinātajiem administratīvā procesa principiem, tiesa norādījusi, ka jebkuras materiālās normas piemērošana notiek caur konkretizējošām procesuālajām normām. Administratīvajā procesā nav noteikts iestādes pienākums lēmumu pieņemšanā vadīties vienīgi no tajā nostiprinātajiem principiem. Pieteicēja norādītie administratīvā procesa principi attiecas tikai uz tiesību normu interpretāciju un paši par sevi nevar būt pamats atkāpties no tiesību normās noteiktās pārvaldes kārtības.

[5.6] Pieteicējs uzskata, ka, pieņemot Lēmumu, saskaņā ar APL 66.pantu Rīgas dome nav izvērtējusi tā lietderību. Nav ievērots minētā panta pirmās daļas l., 2., un 3.punkts. Rīgas dome ir ierobežojusi arī pieteicēja biedru cilvēktiesības, jo divām ģimenēm tur uzceltās ēkas ir vienīgā un pastāvīgā dzīvesvieta, tādējādi saskaņā ar APL 66.panta 2.punktu šāds lēmums nav samērīgs.

Tiesa norāda, ka atbilstoši Būvniecības likuma 17.pantam, fotomateriālos fiksētie objekti nav pieņemti ekspluatācijā, līdz ar to atsaukšanās uz to, ka tajos pieteicējas biedriem tiks liegta iespēja dzīvot, nav pamatots, jo aizliegums izmantot dzīvošanai ekspluatācijā nepieņemto būvobjektu izriet no Būvniecības likuma 17.panta.

Attiecībā uz to, ka konkrētajā lietā Rīgas dome, pieņemot Lēmumu, nav veikusi lietderības apsvērumus, tiesa norādījusi, ka, lemjot par administratīvā akta lietderību, iestādei jālemj par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

Tiesa norādījusi, ka personas tiesības uz īpašuma objektu privatizāciju nav saistāma ar personas būtisku tiesību ievērošanu, jo no Privatizācijas likuma un Privatizācijas pabeigšanas likuma normām izriet vienīgi privātpersonu subjektīvas tiesības uz privatizācijas ierosinājuma izskatīšanu, bet privatizācijas ierosinājuma iesniegšana nedod privātpersonai tiesības paļauties, ka objekts obligāti tiks nodots privatizācijai. Arī Satversmes 105.pants, kas ietverts 8.nodaļā „Cilvēka pamattiesības" aizsargā tikai privātpersonu tiesības uz personai piederošo īpašumu, un ir saistāms ar jau esošu īpašuma tiesību izmantošanu un aizsardzību.

Pieteicēja savu interešu aizskārumu pamatojusi tikai ar vēlmi privatizēt Zemesgabalu un to, ka pieteicējs iepriekš šo Zemesgabalu līdz 2004.gada 31.decembrim ir nomājusi. Šāda pieteicēja interese nav vērtējama augstāk par Rīgas pašvaldības iedzīvotāju interesi panākt, lai pašvaldība gādātu par Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu - parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošanu un uzturēšanu.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.janvāra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minēto.

[6.1] Mazdārziņu kooperatīva biedri ir lietojuši jau vairāk kā 45 gadus. Pieteicēja jau ilgstoši cenšas iegūt Zemesgabalu īpašumā. Tāpēc pieteicējai nav skaidrs, kāpēc tiesa, konstatējot lietas faktiskos apstākļus, ir vērtējusi pieteicējas biedru tiesiskās intereses sākot ar 2004.gada 12.martu, kad tika noslēgts zemes nomas pagaidu līgums starp pieteicēju un Rīgas domes Latgales priekšpilsētas izpilddirekciju. Tādējādi tiesa ir sašaurinājusi pieteicējas biedru tiesiskās intereses.

[6.2] Tiesa ir vērtējusi tikai tos pierādījumus, kurus Rīgas dome ir norādījusi savā lēmumā. Pieteicēja secinājusi, ka tādējādi tiesa pēc būtības un neatkarīgi nav vērtējusi labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumus.

Tiesa nav vērtējusi pieteikumā norādītos faktiskos apstākļus, bet ir atsaukusies uz Rīgas domes lēmumā uzskaitītajiem tiesību aktiem.

[6.3] Pieteicēja uzskata, ka, neizvērtējot zemesgabala */adrese/*, kas tikai daļēji atrodas savrupmāju apbūves teritorijā, pret Zemesgabalu maiņas tiesiskumu, kur apmaiņas fakts ir gan Rīgas domes atteikuma pamatā, gan tiesas arguments spriedumā, tiesa nav izskatījusi prasību pēc būtības.

[6.4] Mazdārziņu apbūve ir veikta jau 80-to gadu vidū (nevis 2005.gadā, kad Rīgas dome, ierakstot konkrēto Zemesgabalu zemesgrāmatā, kļuva par tā īpašnieku), pamatojoties uz 1983.gada 28.augusta reģistrēto statūtu 8.punktā noteiktām tiesībām. Rīgas dome ir saņēmusi atkārtotus pieteicējas iesniegumus atzīt uzcelto ēku leģitimitāti. Rīgas dome apzināti izvairās atzīt veikto apbūvi.

Ne Rīgas dome, ne tiesa spriedumā nav izskatījusi apbūves faktu pēc būtības, kur Rīgas dome atrakstās, ka ēkas tur vienkārši nevar būt, bet tiesa tikai konstatē, ka pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus un tas ir atsevišķs process.

*J.Š.* pārpirkto zemesgabalu Rīgas dome savos lēmumos formulē, kā teritoriju, kas pēc faktiskās vides stāvokļa ir uzskatāma par dabas parku, bet teritorija vienmēr ir bijusi apbūves teritorija, Rīgas domes piestādītajos nomas maksas rēķinos norādīta kā „vieņģimeņu, divģimeņu dzīvojamo māju apbūve”.

Dārzkopības kooperatīva „Zieds” biedriem tika dota iespēja privatizēt savus zemesgabalus, kas atrodas ielas otrajā pusē Zemesgabalam.

[6.5] Lēmumu Rīgas dome pamato ar lietderības apsvērumiem, norādot, atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešajā daļā noteiktajam, ka pašvaldība darbojas Rīgas pilsētas sabiedrības interesēs, samērīgi ievērojot privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Pieteicējai nav saprotams, kā minētās likuma normas ietvaros Lēmums ir pieņemts attiecībā uz 30 kooperatīva biedriem, kas arī ir sabiedrības daļa.

[7] Rīgas dome paskaidrojumā par pieteicējas apelācijas sūdzību norāda, ka apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[7.1] Tiesā esošais administratīvais process ir vērsts uz Lēmuma tiesiskuma pārbaudi. Lēmums par Zemesgabala apmaiņu pret zemesgabalu */adrese/*, Rīgā (kadastra nr.*/kadastra numurs/*) ir pieņemts ar Rīgas domes 2005.gada 1.marta lēmumu Nr.4023 „Par lokālā zemes plānošanas projekta zemes gabalam */adrese/* (125.grupa, Nr.64, Nr.137, Nr.138, Nr.139 un Nr.140), apstiprināšanu un zemesgabala ierakstīšanu zemesgrāmatā uz Rīgas pašvaldības vārda”, kas nav skatāms administratīvā procesa ietvaros.

[7.2] Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma 38.panta pirmajā daļā ir noteiktas pašvaldības tiesības apmainīt pašvaldības īpašumā esošu zemesgabalu pret līdzvērtīgu nekustamo īpašumu, ja tas nepieciešams pašvaldības funkciju izpildes nodrošināšanai. Privatizācijas pabeigšanas likuma 16.panta trešās daļas saturs tieši norāda uz to, ka konkrētā nekustamā īpašuma apmaiņa, ja tas nepieciešams pašvaldību funkciju izpildes nodrošināšanai, ir viens no privatizācijas atteikuma iemesliem.

[7.3] Saskaņā ar Privatizācijas likuma 60.panta pirmās daļas 2.punktu, par atsevišķu apbūvētu zemesgabalu privatizācijai ierosināto zemesgabalu būtu pamats uzskatīt situācijā, ja Rīgas pilsētas pašvaldībai nebūtu likumā noteikto tiesību prasīt atbrīvot šādu zemesgabalu no dabā konstatējamām zemesgrāmatā nereģistrētām ēkām un būvēm. Pieteicējai nav reģistrētas zemesgrāmatā īpašumtiesības uz ēkām un būvēm, kas atrodas uz zemesgabala, tādējādi pieteicēja nevar būt Privatizācijas pabeigšanas likuma 5.panta otrās daļas subjekts.

[8] Pieteicējas pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās. Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā lūgts atlikt lietas izskatīšanu sakarā ar pieteicējas pārstāvja darba nespēju. Administratīvā apgabaltiesa, nekonstatējot APL 268. un 269.pantā paredzētos apstākļus, kas ir pamats atlikt lietas izskatīšanu, lietu izskatīja bez pieteicēja pārstāvja.

Atbildētāja pārstāvji apelācijas sūdzību neatzina, pieteikumu lūdza noraidīt pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai minētiem argumentiem.

## Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa (turpmāk – apgabaltiesa) atzīst, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[10] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot lietas apstākļus, atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 7.janvāra spriedumā ietvertais pamatojums (sk. šā sprieduma [5] punktu) ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas sprieduma motivācijai.

[11] Administratīvā apgabaltiesa noraida pieteicējas apelācijas sūdzību kā nepamatotu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[11.1] Neskatoties uz to, ka pieteicējas 2006.gada 30.augusta iesniegumā pašvaldībai „Par augļkopības kooperatīvās sabiedrības „*/Nosaukums/*" biedru tiesībām" (*lietas 49.-50.lapa*) citstarp bija ietverti lūgumi izvērtēt pieteicējas tiesības uz Zemesgabalu saistībā ar pagātnes faktiem, minētais iesniegums pamatoti tika identificēts saskaņā ar Privatizācijas likuma 31.pantu kā privatizācijas ierosinājums pašvaldībai nodot privatizācijai Zemesgabalu, jo, iesniedzot minēto iesniegumu pašvaldībai, pieteicējai ar Zemesgabalu vairs nebija nekādas juridiskās saiknes. Proti, Zemesgabala zeme nebija piešķirta pieteicējai lietošanā vai nomā, kā arī uz Zemesgabala neatrādās pieteicējai īpašumā piederošas ēkas vai būves, vai likumīgas celtniecības objekti. Šādos apstākļos pieteicējai no objektīvām tiesībām izrietēja vien subjektīvās tiesības vērsties pašvaldībā ar privatizācijas ierosinājumu, proti, prasīt pašvaldībai izdot labvēlīgu administratīvo aktu par Zemesgabala nodošanu privatizācijai.

[11.2] No apelācijas sūdzības izriet, ka pieteicēja uzskata, ka Zemesgabala privatizācijas jautājums ir risināms saskaņā ar tiesību normām, kas regulē apbūvēta zemesgabala privatizāciju, jo uz Zemesgabala atrodas mazdārziņu apbūve un pašvaldībai minētais ir zināms, par ko liecina nekustamā īpašuma nodokļa rēķinos minētā informācija un Zemesgabala apsekošanas rezultāti.

Apgabaltiesa minētos argumentu noraida turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Kaut arī no lietas materiāliem ir konstatējams, ka uz Zemesgabala zemes atrodas dārza mājiņas, lietā nav faktu un pierādījumu tam, ka minētās dārza mājiņas būtu leģitimētas, un īpašuma tiesības uz tām būtu nostiprinātas zemesgrāmatā pieteicējai vai tās biedriem.

No Lēmuma konstatējošas daļas 3.punkta izriet, ka saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojumu 2006.-2018.gadam Zemesgabals atrodas savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijā.

Teritorijas plānojums noteic teritorijas atļautos izmantošanas veidus noteiktam nākotnes periodam, taču tas nenozīmē, ka attiecīgā teritorija, izstrādājot un apstiprinot teritorijas plānojumu, faktiski jau tiek izmantota attiecīgajā veidā. Piemēram, ja attiecīgās teritorijas plānotais (atļautais) izmantošanas veids ir savrupmāju (ģimenes māju) apbūve, tas nenozīmē to, kā šāda apbūve jau reāli eksistē, bet to, ka periodā no 2006.gada līdz 2018.gadam to atļauts izmantot savrupmāju (ģimenes māju) apbūvei.

Ievērojot minēto, apstāklis, ka nekustamā īpašuma nodokļa rēķinos zemes nomniekiem attiecīgā teritorija tika identificēta kā savrupmāju (ģimenes māju) apbūves teritorijā, nerada pamatu Zemesgabalu uzskatīt par apbūvētu zemesgabalu Privatizācijas likuma un Privatizācijas pabeigšanas likuma izpratnē, jo minētā informācija liecina par atļauto nevis reālo attiecīgās teritorijas izmantošanas veidu.

Turklāt nekustamā īpašuma nodokli atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.pantam aprēķina procentuālā attiecībā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Lietā nav pierādījumu, ka nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība, nosakot nekustamā īpašuma nodokli zemes nomniekiem, noteikta, ņemot vērā dārza mājiņas. Minētais būtu iespējams vien tādā gadījumā, ja attiecīgās mājiņas būtu juridiski atzītas un reģistrētas.

Tādējādi secināms, ka norāde nodokļu rēķinos uz nekustamā īpašuma (zemes) atļauto izmantošanas veidu, nav uzskatāma par pierādījumu faktam, ka attiecīgā nekustamā īpašuma sastāvā ir arī leģitimētas ēkas un būves, proti, ka zemesgabals ir apbūvēts.

[11.3] Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi šāda akta izdošanai.

Privatizācijas pabeigšanas likums saistībā ar privātpersonas privatizācijas ierosinājumiem noteic pašvaldībai pienākumu reģistrēt privatizācijas ierosinājumu, izskatīt to un likumā noteiktajā termiņā pieņemt lēmumu (*5. un 6.pants*). Minētais likums pieļauj divu veidu lēmumus, ko saistībā ar privatizācijas ierosinājumiem ir tiesīga pieņemt pašvaldība– par pašvaldības īpašuma objekta, apbūvētu zemesgabala vai neapbūvēta zemesgabala nodošanu privatizācijai vai par atteikumu nodot objektu vai zemesgabalu privatizācijai (*6.panta otrā daļa*). Turklāt negatīvo lēmumu likums pieļauj vien tādā gadījumā, ja attiecīgais īpašuma objekts vai zemesgabals ir nepieciešams pašvaldībai tai ar likumu noteikto autonomo funkciju vai komercdarbībai veikšanai ( *6.panta sestā daļa*).

Tātad vērtējot, vai privātpersonai ir tiesības uz labvēlīgo administratīvo aktu gadījumā, ja pašvaldība ir noraidījusi privātpersonas ierosinājumu nodot privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu, nozīme ir vien tam, vai atteikums ir pamatots ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta sestajā daļā norādītiem apstākļiem, tas ir, vai atteikuma pamatā ir tas, ka zemesgabals ir nepieciešams pašvaldībai ar likumu noteiktās funkcijas vai komercdarbības veikšanai.

Ievērojot minēto, nav pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka administratīvajai tiesai vajag vērtēt arī priekšvēsturi, no kuras izriet, ka pagātnē pieteicēja un tās biedri ilgstoši bija saistīti ar Zemesgabalu. Apgabaltiesas ieskatā no minētās priekšvēstures nav konstatējams neviens apstāklis, kam būtu tiesiska nozīme izskatāmajā lietā, jo priekšvēsture raksturo attiecības, kuras ir pastāvējušas pagātnē un kurām nav tiesiskas nozīmes, izšķirot konkrētu strīdu.

[11.4] No Privatizācijas pabeigšanas likuma 6.panta un 16.panta trešās daļas 2.punkta secināms, ka viens no šķēršļiem, lai pieņemtu lēmumu par privatizācijas ierosinājuma apmierināšanu un zemesgabala nodošanu privatizācijai, ir pašvaldības lēmums par to, ka šis objekts vai zemesgabals ir nepieciešams valsts pārvaldes funkciju veikšanai un tāpēc tiks mainīts pret citai personai piederošu nekustamo īpašumu saskaņā ar Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumu.

Atsakot nodot privatizācijai Zemesgabalu, Rīgas dome norādījusi, ka tas ir nepieciešams pašvaldībai likumā „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punktā noteiktās funkcijas veikšanai, jo, apmainot to pret zemesgabalu */adrese/*, pašvaldība iegūst dabas parka teritoriju, kurai ir piešķirams parka statuss.

No lietas materiāliem ir konstatējams, ka Lēmumu mainīt Zemesgabalu pret zemesgabalu */adrese/* Rīgas dome pieņēmusi 2005.gada 1.martā, maiņas nepieciešamību pamatojot ar to, ka zemesgabals */adrese/* pēc vides stāvokļa ir uzskatāms par dabas parku, un zemesgabalam var tikt piemērots parka statuss (*lietas 56.lapa*).

No lietas materiāliem tāpat ir konstatējams, ka zemesgabala */adrese/* teritorijas lielāko daļu – 14348 $m^2$ – aizņem apstādījumi un dabas teritorija, pārējo teritorijas daļu aizņem: ūdens teritorija – 2265 $m^2$; lielceļu, maģistrāļu un ielu teritorija, ielas sarkanās līnijas bez apbūves tiesībām – 2953 m2; savrupmāju teritorija –166 $m^2$ (*lietas 105.lapa*).

Apgabaltiesas ieskatā ziņas par zemesgabala */adrese/* teritorijas sastāvu un īpatnībām objektīvi apstiprina Rīgas domes atziņu par tā piemērotību likumā „Par pašvaldībām" 15.panta 2.punktā paredzētās funkcijas nodrošināšanai, bet fakts, ka lēmums par zemesgabalu maiņu ir pieņemts vēl 2005.gadā, norāda uz to, ka Rīgas domes lēmums mainīt Zemesgabalu nav pieņemts ar mērķi radīt šķēršļus Zemesgabala privatizācijai, bet ar mērķi iegūt pašvaldībai zemesgabalu, kas parka statusā var kalpot pašvaldības iedzīvotāju kopējām interesēm.

Ņemot vērā minēto, nepamatots ir apelācijas sūdzības arguments, ka gadījumā, ja tiesa dziļāk izvērtētu Rīgas domes lēmumu mainīt Zemesgabalu pret zemesgabalu */adrese/*, tā nonāktu pie secinājuma, ka Zemesgabala nenodošana privatizācijai nav pienācīgi pamatota.

[11.5] Apgabaltiesas ieskatā nav konstatējama iestādes kļūda lietderības apsvērumos samērojot sabiedrības un pieteicējas un tās biedru tiesības un tiesiskās intereses. Labvēlīgā administratīvā akta izdošanas gadījumā Zemesgabals būtu nodots privatizācijai, nevis privatizējams tieši pieteicējai un tās biedriem. Tādējādi tiesību apjoms, kas pieteicējai tiek ierobežots ar atteikumu nodot Zemesgabalu privatizācijai, aptver tiesības pieteikties uz privatizējamo zemesgabalu, kurās ir jākonkurē ar citiem pretendentiem uz Zemesgabala privatizāciju. Samērojot šādu tiesību ierobežojumu ar sabiedrības ieguvumu – reālu publiski pieejamu dabas parkam atbilstošu teritoriju, sabiedrības ieguvuma pārākums ir acīmredzams.

[11.6] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norāda uz vienlīdzības principa pārkāpšanu, to saistot ar faktu, ka citām dārzkopības sabiedrības atšķirībā no pieteicējas izdevās zemi iegūt savā īpašumā. Apgabaltiesa turpmāk minēto apsvērumu dēļ atzīst, ka vienlīdzības principa pārkāpums izskatāmajā gadījumā nav konstatējams.

APL 6.pants noteic, ka pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus, pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, – atšķirīgus lēmumus.

Lai izskatāmās lietas faktiskos apstākļus atzītu par vienādiem ar citas lietas apstākļiem, būtu kā minimums jākonstatē, ka citā lietā Rīgas dome ir apmierinājusi privātpersonas privatizācijas ierosinājumu un nodevusi privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu, kaut gan attiecībā uz to bija pieņemts lēmums apmainīt zemesgabalu pret citu pašvaldības funkcijas nodrošināšanas nolūkā. No izskatāmās lietas ziņas par šādu gadījumu neizriet, tāpēc arguments par vienlīdzības principa neievērošanu izskatāmajā gadījuma nav pamatots.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

**nosprieda**

noraidīt Rīgas augļkopības kooperatīvās sabiedrības „*/Nosaukums/*” pieteikumu par Rīgas domes 2007.gada 23.oktobra lēmuma Nr.3016 „Par atteikumu nodot privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu */adrese/* (kadastra Nr. */kadastra numurs/*)” atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Rīgas pilsētas pašvaldībai nodot privatizācijai neapbūvētu zemesgabalu */adrese/* (kadastra */kadastra numurs/*).

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

| | | |
|---|---|---|
| Tiesas sēdes priekšsēdētāja | *(paraksts)* | Ļ.Kušnire |
| Tiesneši | *(paraksts)* | L.Slica |
| | *(paraksts)* | M.Vīgants |

**NORAKSTS PAREIZS**
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese Ļ.Kušnire
Rīgā, 2009.gada 8.septembrī